

Milí bratři, milé sestry, dnešní oddíl ze 3. kapitoly 2. knihy Mojžíšovy poutá velkou pozornost biblických vykladačů a teologů, protože jeho pokračování obsahuje zjevení Božího jména. Je to přelomové setkání mezi člověkem a Bohem, ve kterém se Bůh člověku nechává poznat zásadním, podstatným způsobem. Boží jméno je vlastně ve zkratce vyjádřením toho, kým Bůh je. Jaký je.

Ovšem porozumět tomuto příběhu o povolání Mojžíše a o zjevení Božího jména, to od člověka vyžaduje značnou pozornost. Schopnost soustředit se a dobře vnímat. Na tento motiv pozornosti také jemným způsobem poukazuje začátek vyprávění, kterému se dnes budeme blíže věnovat. Mojžíš jednou přišel k Boží hoře, k Chorébu, což je jiný název pro horu Sinaj. Mojžíš tehdy netušil, že přišel ke svatému místu, k Boží hoře. A tady zpozoroval určitý zvláštní úkaz. Hořící keř, který ovšem nebyl ohněm pohlcován.

Obvykle se to chápe jako „zázrak“, který Bůh učinil proto, aby upoutal Mojžíšovu pozornost. To ovšem nevysvětluje, proč se Bůh, který je schopen např. rozdělit moře, uchýlí k něčemu na první pohled tak běžnému jako je hořící keř. Ve vyprahlé stepi není hořící keř něčím zas tak mimořádně zvláštním. Až po delším sledování procesu hoření by nám patrně došlo, že se jedná o něco mimořádného. Jak dlouho byste museli pozorovat hořící dřevo, než byste poznali, že není ohněm stravováno? Že ten oheň hoří jaksí sám ze sebe. Určitě to nejde poznat hned, letmým pohledem.

Mojžíš musel pečlivě sledovat „tento veliký úkaz“ minimálně několik minut, než mu bylo jasné, že je vlastně svědkem zázraku. A pak odbočil ze své cesty a šel se na to podívat blíž. Mojžíš se tedy nechá zlákat a odbočí od svých každodenních starostí a povinností. A až když to udělá, tak k němu promluví Bůh.

Tento hořící keř, to nebyla jenom upoutávka Mojžíšovy pozornosti, byla to zároveň pro něj určitá zkouška. Bůh chtěl zjistit, jestli je Mojžíš schopen něčemu věnovat soustředěnou pozornost. A když se ukázalo, že ano, že je dobrý pozorovatel a že je kvůli tomu, co vidí, ochoten odbočit ze své cesty a podívat se blíž, tak právě v tu chvíli k němu Bůh promluví. Osloví ho jeho vlastním jménem: „*Mojžíši, Mojžíši!*“ A tak započne důležitý rozhovor, jehož součástí je následně také zjevení Božího vlastního jména.

Myslím, že příběh o hořícím keři nám může ukázat, jak je důležité, abychom zaměřili svoji pozornost tak dlouho, že budeme schopni v těch zdánlivě obyčejných věcech spatřit zázrak. Jde o soustředěnou pozornost, která nás otvírá vůči Božímu působení v tomto světě. Lidská mysl obvykle těká mezi mnoha podněty, jsme neustále rozptylováni mnoha impulzy, neumíme se déle soustředit na to, co je podstatné a potom nám také hodně věcí uniká a nedochází, snadno je přehlédneme, pohybujeme se po povrchu událostí a nedohlédneme k jejich hlubšímu smyslu.

Mojžíš v tom hořícím keři uvidí veliký úkaz, pochopí, že tady jde o něco velkého a tak odbočí. Opustí kvůli tomu svou cestu, jde se podívat blíž a ptá se, proč je to tak, jak to je. A když Bůh vidí tento jeho zájem, tak ho osloví. Kdyby šel Mojžíš dál svou cestou, kdyby si řekl: „Obyčejný hořící keř, no, co je na tom...“, nestal by se patrně účastníkem těch velkých a slavných událostí, které za nedlouho skrze něj nastanou při vyvedení Izraelců z Egypta.

Hebrejské slovo pro keř (*s^ene*), které je v tomto vyprávění opakovaně použité, souzní s názvem hory Sinaj. Hořící keř je zároveň šifrou pro horu Sinaj, která také bude planout ohněm (Dt 4,11; 5,23 a 9,15), až k ní Mojžíš dorazí se svým osvobozeným lidem a Hospodin na ni sestoupí a vydá skrze Mojžíše svému lidu zákon. Hospodin promlouvající z hořícího keře k Mojžíšovi je předobrazem scény, ve které bude Hospodin promlouvat z planoucí hory Sinaj k celému lidu Izraele a bude jim předávat svůj zákon. Na tomto místě opakovaně zaznívá Hospodinův hlas.

Oheň, který zde hoří sám o sobě, oheň, který nepotřebuje být něčím živen, nepotřebuje něco spalovat, vyjadřuje dvojznačnost Hospodinova sebe-zjevení. Soběstačnost ohně, který nepotřebuje žádný vnější zdroj, který plane sám ze své podstaty, představuje na jedné straně nemanipulovatelnost, neuchopitelnost, neovlivnitelnost a nepřístupnost Boží svatosti a vznešenosti. A zároveň je to obraz nevyčerpatelných Božích zdrojů. Zdrojů životní síly, naděje a lásky. Bůh je zdrojem nevyčerpatelným. Bůh umožňuje hořet a neshořet. Bůh má dost možností, jak dávat a pořád mít na rozdávání. Nehrozí mu, na rozdíl od nás lidí, syndrom vyhoření. Kdo se napojí na tento zázračný Boží zdroj, objeví podivuhodný pramen síly.

Máme zde také zachycenou Mojžíšovu reakci na toto Boží sebe-zjevení. Tou reakcí jsou vyzuté boty a zahalená tvář. Člověk si při setkání s Boží svatostí musí vyzout boty, musí opatrně našlapovat, protože místo, na kterém se setkává s Bohem, je svaté a posvátnost vyžaduje opatrné zacházení. Vyzutí obuvi vyjadřuje pokoru a úctu. Možná trochu podobně, jako když jdeme k někomu domů na návštěvu a nechceme mu doma našlapat nepořádek z venku. A zahalená tvář vyjadřuje bázeň. Mojžíš se bál, protože tušil, že na Boha nemůže hledět jen tak tváří v tvář, bál se bezprostředního pohledu. Tento pohled mu ovšem Hospodin později umožnil, jak čteme ve 33. kapitole: „*A Hospodin mluvil s Mojžíšem tváří v tvář, jako když někdo mluví se svým přítelem.*“ (Ex 33,11).

Mojžíš se zastavuje před hořícím keřem. Na moment jsou zapomenuty všechny jeho ovce, z mysli mu odplula i jeho rodina, jeho žena s dětmi... A začíná proces jeho důvěrného sbližování s Bohem. Slyší, že Bůh, kterého uctívali jeho dávní předkové, se zajímá i o současnost. Že vyvede celý Mojžíšův lid z otroctví. Mojžíš naslouchá a dožaduje se, aby se mu hlas ozývající se z keře nějak prokázal, aby se mu legitimoval, aby mu řekl, kdo je, jak se jmenuje. A to podstatné, co se doví, je stručně vyjádřeno už ve verši dvanáctém, kdy mu Hospodin říká: „*Já budu s tebou!*“ V této Boží přítomnosti je podstata jeho jména.

Skloňme se k modlitbě: *Zprostřed hořícího keře jsi zavolal na Mojžíše, Pane. Také nás na našich všedních cestách zastavuj. Dopřej nám ztišení, dopřej nám načerpat sílu, radost a víru, ať v temném světě spatřujeme tvou nehasnoucí lásku. Amen.*